

SRBI OSUJETILI PLAN ZA OTVARANJE MOSTA U MITROVICI

Author: Përparim Isufi

Plan Ujedinjenih nacija za omogućavanje slobode kretanja na podeljenom Kosovu nailazi na otpor u severnom sektoru grada kojim upravljaju Srbi.

Strategija, inicirana polovinom juna, ima za cilj da se postepeno otvori most preko reke Ibar – koja deli srpsku vecinu u severnom delu od juznog dela grada pretežno naseljenog Albancima – za civilni drumski saobraćaj. Prethodno su mirovne snage NATO uklonile kontrolne punktove koji su ponovo postavljeni na most posle etnickih nereda koji su uzdrmali Kosovo proslog marta. Bezbednost na mostu je sada u rukama Kosovske policijske sluzbe, KPS.

Tokom prve sedmice realizacije plana UNMIK-a, cije je sprovodjenje pocelo 13. juna, most je bio otvoren dva sata dnevno, sto je u drugoj sedmici proizvedeno na cetiri sata. Izvori iz UNMIK-a kazu da do polovine jula vise nece biti ogranicenja za prelazjenje vozila i pesaka iz jednog sektora u drugi.

Medjutim, ovaj plan je naisao na otpor na severu Mitrovice gde mnogi Srbi strahuju da ce slobodno kretanje preko Ibra dovesti do ujedinjenja grada i njihovog gubitka kontrole u oblastima koje sada kontrolisu.

Za osam dana nijedna kola nisu presla na severnu stranu nakon sto je 13. juna jedan vazac docekan kisom kamenica koje je bacala masa Srba okupljena na trgu koji se nalazi na severnoj strani neposredno uz most.

Srpski demonstranti su od tada na strazi. Aleks Anderson, Sef Medjunarodne krizne grupe, ICG, u Pristini, izjavio je da se cini da UNMIK nema pripremljenu strategiju koja bi uzimala u obzir ocekivano protivljenje mnogih Srba. "Cini se da UNMIK nije isplanirao siru politicku inicijativu kojom bi ove mere bile propracene, kao i da je implementacija na terenu prilicno neorganizovana," izjavio je za IWPR. "Srpski 'cuvari mosta' traze licne karte od ljudi koji prelaze. Dozvoljeno im je da sami odlucuju koga ce pustiti a koga nece."

Cuvari mosta su organizovane grupe srpskih civila koji patroliraju i nadziru sav saobraćaj na mostu preko Ibra. Mada ih navodno cine lokalni dobrovoljci, mnogi Albanci smatraju da ove grupe zapravo kontrolisu srpske snage bezbednosti.

Mitrovica je predstavljala neuralgicnu bezbednosnu tacku tokom svih sest godina UN administracije na Kosovu. Mnogi raseljeni Srbi iz drugih delova Kosova doselili su se u ovaj grad tokom nemira 1990-2000, zauzimajuci kuce Albanaca koji su pobeгли na jug.

Od tada su etnicke tenzije cesto izbijale na površinu u Mitrovici i završavale se krvoprocima. U incidentima 2000. i 2001. godine vise od 20 albanskih stanovnika je ubijeno na severu grada, a mirovne snage nisu intervenisale.

Dana 17.03.2004. etnicki neredi su poceli u Mitrovici i zahvatili veci deo Kosova, sto je za rezultat imalo 19 mrtvih za dva dana. Nekoliko hiljada Srba je bilo isterano iz svojih kuca od strane albanskih ekstremista, a desetine srpskih crkava i hramova su napadnuti i osteceni.

Uprkos neprijateljskoj reakciji Srba na severu, cini se da je UNMIK odlucan u nameri da nastavi sa inicijativom za otvaranje mosta. "Nema razloga za proteste jer ce otvaranje mosta u Mitrovici doprineti slobodi kretanja na Kosovu", izjavio je portparol UNMIK-a, Niradz Sing.

Srbi iz Mitrovice se ne slazu i inicijativu UNMIK-a dozivljavaju kao uvod u invaziju Albanaca koji su sada koncentrisani u juznom delu grada. Milan Ivanovic, predstavnik Srba iz severne Mitrovice, izjavio je za IWPR: "Odluka UNMIK-a da dozvoli kretanje privatnih vozila preko mosta ugrozava bezbednost Srba."

Albanski gradonacelnik grada, Faruk Spahija, s druge strane, kaze da su se protesti Srba "mogli ocekivati".

"Lokalni Srbi su direktno inspirisani i kontrolisani od strane vlade iz Beograda, kojoj je u interesu da ometa proces koji vodi do konacnog statusa (Kosova)", dodaje on.

Zabrinutost Srba zbog koriscenja mosta povezana je sa nedavnim diplomatskim razvojem dogadjaja na Kosovu. Pre dva meseca Kontakt grupa koju cine velike drzave saopstila je da je iskljucila mogucnost podele Kosova na srpsku i albansku zonu. Linija razdvajanja, koja bi pratila liniju etnicke podele obelezene rekam Ibar, bila je jedna od rezervnih opcija Srbije u slucaju najgoreg scenarija, to jest, medjunarodnog priznavanja Kosova.

Prosle godine, sef EU za spoljnu politiku, Havijer Solana, izjavio je da se problem Mitrovice mora resiti pre nego sto otpocnu razgovori o konacnom statusu. Blerim Salja, kosovski Albanac i politicki analiticar, izjavio je da ostre reakcije povodom otvaranja mosta predstavljaju "protivnapad Srbije koji ima za cilj da poljulja inicijativu UNMIK-a".

Ostaje da se vidi da li ce poslednji plan UNMIK-a uspeti tamo gde mnogi drugi nisu uspeli.

Cak i lokalni Albanci su skeptichni u pogledu izgleda za uspeh ove inicijative. Bez drugih znacajnijih planova za pomirenje dve zajednice, problem ovog podeljenog grada, za sta je most samo simbol, mogao bi nastaviti da opterecuje Kosovo. Perparim Isufi je novinar lista Zeri u Pristini.

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbi-osujetili-plan-za-otvaranje-mosta-u-mitrovici>